

**«Դեղաբանություն» մասնագիտությամբ հետազոտողի
որակավորման քննության
ՀԱՐՑԱՇԱՐ**

1. Դեղաբանություն՝ բնորոշումը ու խնդիրները, նրա կապը այլ բժշկական և կենսաբանական գիտությունների հետ:
2. Տեղային անզգայացնողներ: Ազդեցության մեխանիզմը և տեղակայումը: Տեղային անզգայացնողների համեմատական բնութագիրը և նրանց կիրառումը ցավազրկման տարբեր տեսակների ժամանակ:
3. M-խտլինումիմետիկ նյութեր: Ացետիլխոլինի քիմիական կառուցվածքը և հիմնական ազդեցությունները:
4. Ինտորոպ ազդեցությամբ օժտված պրեպարատներ՝ սրտային գլիկոզիդներ (դիգոքսին, ստրոֆանտին, դիգիտոքսին):
5. Դեղերի ֆարմակոդինամիկա: Ազդեցության մեխանիզմները՝ ընկալիչներ, մեսենջերներ, ընտրողականություն:
6. Տեղային անզգայացնողներ՝ դրանց տոքսիկ ազդեցությունը:
7. Հակախոլին էսթերազային միջոցներ՝ ացետիլ խոլինէսթերազայի հետազդեցության բնույթը: Կիրառման ցուցումները:
8. Ոչ գլիկոզիդային կարդիոտոնիկներ (դոֆամին, դոբրուտամին, միլրինոն, ամրինոն): Դասակարգումը: Ազդեցության մեխանիզմը:
9. Դեղերի ֆարմակոդինամիկա: Ազդեցության մեխանիզմները՝ իոնային մղանցքներ, ֆերմենտներ, տրանսպորտային համակարգեր և այլն:
10. Թմրաբեր ցավազրկողներ: Ազդեցություն ցավազգացողության ձևավորման կենտրոնական մեխանիզմների վրա: Օփիոիդային ընկալիչներ և նրանց ընդերածին լիգանդներ:
11. Հակախոլինէսթերազային միջոցների կողմնակի և տոքսիկ ազդեցությունը:
12. Սրտամկանի արյունամատակարարումը բարելավող դեղեր (նիտրատներ և նիտրիտներ, ռեֆլեկտոր կորոնարոլիտիկ ազդեցությամբ օժտված պրեպարատներ): Սրտամկանի մետաբոլիզմը բարելավող միջոցներ:
13. Դեղերի ֆարմակոդինամիկա: Արտածին և ընդերածին լիգանդների խնամակցությունը տարբեր ընկալիչների հանդեպ, ստերեոիզոմերներ:
14. Օփիոիդային ընկալիչներ լրիվ ազոնիստների, մասնակի ազոնիստների, ազոնիստ-անտագոնիստների և անտագոնիստների մասին պատկերացումը:
15. M-խտլինումիմետիկ նյութեր: Ազդեցություն աչքի, ներքին օրգանների հարթ մկանների վրա: Կիրառումը: Տոքսիկ ազդեցությունը: Թունավորումների բուժումը:
16. Նյարդահակ հակահիպերտենզիվ դեղեր:
17. Դեղերի ֆարմակոդինամիկա: Լրիվ և մասնակի ազոնիստներ ու անտագոնիստներ, թիրախ-օրգաններ և -բջիջներ հասկացությունների բնորոշումները:
18. Թմրաբեր ցավազրկողների համեմատական բնութագիրը: Կիրառման ցուցումները: Սուր թունավորումը և դրա բուժումը:

19. N-խտլինումիմետիկ նյութեր՝ ազդեցություն սինոկարոտի սյանգոտու, վեգետատիվ հանգույցների և մակերիկամների միջուկային շերտի N-խտլինո ընկալիչների վրա: Կլինիկական կիրառումը: Նիկոտինի տոքսիկ ազդեցությունը:
20. Կալցիումական մղանցքների պաշարիչներ:
21. Դեղերի ազդեցության տեսակները՝ տեղային, ռեգորբտիվ, ուղղակի, ռեֆլեկտոր, դարձելի, անդարձելի, ընտրողական:
22. Թմրաբեր ցավազրկողներ՝ ընտելացում, դեղորայքային կախյալություն, դրանց ձևավորման մեխանիզմները, կանխարգելումը և բուժումը:
23. M-խտլինոպաշարիչ նյութեր: Մինթետիկ և բուսական ծագման M-խտլինոլիտիկներ: Ազդեցություններ աչքի, սիրտ-անոթային համակարգի, հարթ մկանների, գեղձերի վրա: Կենտրոնական նյարդային համակարգի վրա ազդեցության առանձնահատկությունները:
24. Ծայրամասային անոթալայնիչներ:
25. Դեղաչափեր-միանվագ, օրական, կուրսային, կիրառման հաճախականությունը: Թերապևտիկ լայնության, նվազագույն և առավելագույն դեղաչափերի բնորոշումները: Ազդեցության կախյալությունը ազդող նյութի դեղաչափից (կոնցենտրացիայից): Թերապևտիկ ինդեքս:
26. Նեյրոլեպտանալզեզիա: Անալզետիկներ՝ օլիգոպեպտիդների ածանցյալներ:
27. M-խտլինոպաշարիչ նյութերի թունավոր ազդեցությունը և բուժման սկզբունքները:
28. Ռենին-անգիոտենզինային համակարգի վրա ազդող դեղեր:
29. Դեղերի ֆարմակոկինետիկա: Դեղերի ներծծումը, կենսապիտանելիությունը, տեղաբաշխումը:
30. Թմրաբեր ցավազրկողների անտագոնիստները, դրանց կլինիկական կիրառումը:
31. Հանգուցապաշարիչներ: Դասակարգումը: Ազդեցության մեխանիզմը: Կողմնակի էֆեկտները: Կիրառման ցուցումներ և հակացուցումներ:
32. Միզամուղներ:
33. Դեղերի ֆարմակոկինետիկա: Դեղերի կենսաձևափոխումը և արտազատումը:
34. Ոչ նարկոտիկ ցավազրկողներ: Ցավազրկող ազդեցության առանձնահատկությունները: Ազդեցությունը ցավազգացողության ձևավորման ծայրամասային մեխանիզմների վրա:
35. Մկանաապալարիչներ: Ծայրամասային ազդեցության մկանաապալարիչներ: Դասակարգումը: Մկանաապալարիչների ազդեցության մեխանիզմը: Կլինիկական կիրառումը: Հնարավոր բարդությունները: Մկանաապալարիչների իանտագոնիստները:
36. Հակաթրոմբոցային միջոցներ:
37. Կենսաբանական թաղանթներ: Կենսաբանական թաղանթներով նյութերի անցման հիմնական օրինաչափությունները:
38. Ոչ նարկոտիկ ցավազրկողներ՝ ջերմիջեցնող և հակաբորբոքային ազդեցությունների մեխանիզմները:
39. Ադրենոմիմետիկներ: Ադրենոմիմետիկների դասակարգումը: Ադրենալինի հիմնական ազդեցությունները:
40. Հեմոստատիկներ:
41. Դեղերի ներմուծման ուղիները և դրանց ազդեցությունը դեղաբանական էֆեկտի վրա:
42. Ոչ նարկոտիկ ցավազրկողներ՝ հիմնական անցանկալի էֆեկտները:

43. *α*- և *β*- ադրենոմիմետիկների ազդեցությունը սիրտ-անոթային համակարգի, հարթ մկանների, փոխանակության և կենտրոնական նյարդային համակարգի վրա:
44. Մակերիկամների կեղևային շերտի հորմոնային դեղապատրաստուկներ:
45. Թունայնության յուրահատուկ տեսակները և անցանկալի կողմնակի ազդեցությունները՝ (մուտագենություն, էմբրիոտոքսիկություն, արատածնություն, ազդեցություն վերարտադրողական ֆունկցիայի վրա):
46. Նեյրոլեպտիկներ՝ դասակարգումը, ազդեցության մեխանիզմները, կողմնակի ազդեցությունները, կիրառման ցուցումները:
47. *α*-ադրենոմիմետիկների ազդեցության առանձնահատկությունները:
48. Ինսուլինի պրեպարատներ: Ազդեցություն նյութափոխանակության վրա:
49. Թունայնության յուրահատուկ տեսակները և անցանկալի կողմնակի ազդեցությունները՝ (ալերգածին ազդեցություն, իմունոտոքսիկություն և ուռուցքածնություն):
50. Տագնապամարիչներ՝ դասակարգումը, ազդեցության մեխանիզմները, կողմնակի ազդեցությունները, կիրառման ցուցումները:
51. *β*-ադրենոմիմետիկների ֆարմակոդինամիկան: Կիրառման ցուցումները: Կողմնակի ազդեցությունները:
52. Ներքին ընդունման սինթետիկ հիպոգլիկեմիկ միջոցների ազդեցության մեխանիզմը:
53. Դեղերի փոխազդեցությունը (դեղագործական, ֆարմակոկինետիկ, ֆարմակոդինամիկ):
54. Հակադեպրեսանտներ՝ դասակարգումը, ազդեցության մեխանիզմները, կողմնակի ազդեցությունները, կիրառման ցուցումները:
55. *α*-ադրենապաշարիչների ֆարմակոդինամիկան: Կիրառումը: Հնարավոր բարդությունները:
56. Քիմիոթերապիայի սկզբունքները: Մանրէային դիմակայունության զարգացման մեխանիզմները քիմիոթերապևտիկ դեղերի հանդեպ, հաղթահարման և կանխարգելման ուղիները:
57. Դեղերի փոխազդեցությունը (դեղագործական, ֆարմակոկինետիկ, ֆարմակոդինամիկ):
58. Հակադեպրեսանտներ՝ դասակարգումը, ազդեցության մեխանիզմները, կողմնակի ազդեցությունները, կիրառման ցուցումները:
59. *α*-ադրենապաշարիչների ֆարմակոդինամիկան: Կիրառումը: Հնարավոր բարդությունները:
60. Քիմիոթերապիայի սկզբունքները: Մանրէային դիմակայունության զարգացման մեխանիզմները քիմիոթերապևտիկ դեղերի հանդեպ, հաղթահարման և կանխարգելման ուղիները:
61. Դեղերի զուդորդումը ռացիոնալ սկզբունքները:
62. Հոգեխթանիչներ՝ դասակարգումը, ազդեցության մեխանիզմները, կողմնակի ազդեցությունները, կիրառման ցուցումները:
63. *β*-ադրենապաշարիչների հիմնական հատկությունները և կիրառման ցուցումները: Կողմնակի ազդեցությունները:
64. *β*-լակտամային հակաբիոտիկներ (կենսասինթետիկ, կիսասինթետիկ պենիցիլիններ, ցեֆալոսպորիններ, կարբապենեմներ, մոնոբակտամներ): *β*-լակտամազների ընկճողներ:

65. Դեղերի կողմնակի ազդեցությունները՝ ֆարմակոդինամիկ և ֆարմակոկինետիկ մեխանիզմներով պայմանավորված (տոքսիկ, ալերգիկ, մուտագեն, հարդեղորայքային):
66. Նոոտրոպ միջոցներ՝ դասակարգումը, ազդեցության մեխանիզմները, կողմնակի ազդեցությունները, կիրառման ցուցումները:
67. Միմպաթոլիտիկներ: Միմպաթոլիտիկների, ազդեցության մեխանիզմը և հիմնական էֆեկտները: Թերապևտիկ կիրառումը, կողմնակի ազդեցությունները:
68. Մակրոլիդներ և ազալիդներ: Տետրացիկլիններ:
69. Անցանկալի դեղորայքային ռեակցիաների կախյալությունը դեղերի կիրառման ցուցումներից, ներմուծման ուղիներից, դեղաչափից, կիրառման տևողությունից:
70. Հակացնցումային դեղեր՝ դասակարգումը, ազդեցության մեխանիզմները:
71. Հակաալերգային դեղեր: Գերազանցապես H1-ընկալիչները պաշարող հակահիստամինային միջոցներ: Դասակարգում: Ազդեցության մեխանիզմը:
72. Ամինոգլիկոզիդներ: Լևոմիցետին:
73. Հասկացություն ֆարմակոգենետիկայի մասին:
74. Հակացնցումային դեղերի առանձին ներկայացուցիչների բնութագիրը:
75. Հակաալերգային դեղեր: Պարարտ բջիջների ապահատիկավորումն ընկճող պրեպարատներ:
76. Ցիկլիկ պոլիպեպտիդներ: Լինկոզամիդներ: Գլիկոպեպտիդներ: Ֆուլվիդիաթթու: Տեդային կիրառման հակաբիոտիկներ: Տարբեր ազդեցության մեխանիզմներով հակամանրէային միջոցներ:
77. Նախադեղեր, դրանց կիրառման առավելությունները:
78. Հակապարկինստոնային դեղեր: Տարբեր հակապարկինստոնային դեղերի ազդեցության մեխանիզմները: Կիրառման ցուցումները:
79. Մարսողական սեկրեցիան խթանող և ընկճող միջոցներ՝ M-խտլիստիկներ, H2-հիստամինոպաշարիչներ, պրոտոնային պոմպի ընկճողներ:
80. Սուլֆանիլամիդներ:
81. Դեղերի կողմնակի ազդեցությունները (անդրադարձ իֆենումեն, ժուժկալում, ֆիզիկական և հոգեկան կախյալություն):
82. Էքստրապիրամիդալ խանգարումների համուղղման սկզբունքները՝ դոֆամիներգիկ նյութերի կենտրոնական խտլիստիկների օգնությամբ:
83. Անտացիդներ: Ադսորբող և պատող միջոցներ: Գաստրոպրոտեկտորներ:
84. Քվինոլոններ:

Գրականության ցանկ

1. Белоусов Ю.Б., Моисеев В.С., Лепахин В.К. – Клиническая фармакология и фармакотерапия: Руководство для врачей. М., Универсум Паблишинг, 1997.
2. Венгеровский А.И.- Лекции по фармакологии для врачей и провизоров, 3-е издание, М., 2006.
3. Информация о лекарственных средствах для специалистов здравоохранения. USPDI /Русское издание/. Вып.1-6. – М: РЦ "Фармединфо", 1996 – 2000.
4. Клиническая фармакология. (Подобщейред. В.Г. Кукеса). -2-еизд. – М: ГЕОТАР МЕДИЦИНА, 1999.

5. Лекарственные препараты в России. Справочник Видаль. Астра Фарм Сервис, М., 2005.
6. Метелица В.И. Справочник по клинической фармакологии и сердечно-сосудистых средств. М., Медпрактика, 2005.
7. Харкевич Д.А. – Фармакология. М., Медицина, 2005.
8. British National Formulary (BNF), British medical Association, 2006.
9. Clinical Pharmacy and Therapeutics. Ed. By Roger Walker & Clive Edwards, 3-th ed., Churchill Livingstone, 2003.
10. Goodman & Gilman's The Pharmacological Basis of Therapeutics. Ninth Edition. Pergamon, 1996.
11. Katzung B.G. Basic and Clinical Pharmacology. Appleton & Lange, 7-8-th ed., 1997-2003.
12. Rang & Dale's Pharmacology, 7-th ed. Published by Elsevier Inc., 2012.
13. The Use of Essential Drugs. Seventh Report of the WHO Expert Committee. WHO, Geneva, 1997.